

Jagstra tað almenna

TAÐ almenna skal skerjast, tað almenna skal spara so tað forslær. Hetta er tað einasta vit hoyra í hesum døgum, har tað er komið fram, at tað við komandi ársenda fara at mangla einar 630 mió. kr. í fyrri at fáa endarnar hjá landskassanum at rækka saman.

TAÐ var figgjarlógarráðgjafi, sum friggjarkvøldið í Degi og Viku greiddi frá eini kanning, sum hann sjálvur hevði sett í verk. Henda kanningin visir, at tað fara at mangla einar 630 mill. kr. í á landskassaroknskapinum, tá hetta árið fer at halla. Einasta boð hann hevði uppá tat bøta um ruflu stöðuna var at skerja almennu út-reiðslurnar.

TAÐ er greitt, at okkurt má gerast, men tað hópisleysa í øllum hesum er, at samgongan, tá hon gjørdi figgjarlógina, í veruleikanum visti, at hetta fór at gerast endin við tí bremsipolitikki, hon legði fyrri dagin. Nú hava vit tað so svart uppá hvítt, figgjarpolitikkur samgongunnar liggur í skeljafrúsi. Tað var bara spell, at sjónvarpsmaðurin friggjarkvøldið ikki bað figgjarlógarráðgjafin um viðmerking til hesa sannroynd heldur enn at lata hann sleppa at gabbra sær av, at nú hevði HANN latið gera eina kanning og hon visti hetta og hatta.....

NÚ biða vit so eftir, hvat andstöðan fer at siga til hesi skakandi tíðindi, at út av eini figgjarlóg uppá góðar 3 milliardir, hava samgongumenn skotið heilar 600 milliónir við síðuna av. Áhugavert verður at hoyra, hvat

fyrirverandi lögmaður og núverandi andstöðuleiðarin hevur at siga til alt hetta. Tað eru tey, sum halda, at andstöðan hevur verið í so tigandi nú í longri tíð. Tey spyrja, um tað eisini er galdandi í hesum forinum, at hann, ið tegir, hann samtykkir. Tað er uppá hægstu tíð, at andstöðan á tingi ger vart við seg, tí annars kann tað vera líkamikið at hava eina parlamentariska skipan við einum stýri og eini andstöðu. Vit biða tí eftir hennara reaktión uppá seinastu hagtöluni um undirskotið á figgjarlógini og skuldsetingarnar móti undanfarna lögmanni, at tað er hann og bara hann, sum eina og aleina hevur skyldina av øllum.

MEN tað stutta av tí langa er nú tað, at samgongumenn og samgongublað siga, at tað almenna skal skerjast so tað "batter". Vit hava sagt tað fyrr og skulu fegnir endurtaka tað her. Tann almenni sektorin er lívsneyðgur fyrri okkum øll eins og vinnulívið er tað. Eingin almennur sektor utan eitt vinnulív og einki vinnulív utan ein almennan sektor. Vit eiga at seta krøv til bæði tvey. Krøv um rationalitet, um skjótleika, um dygd osfr. Vit hava oftani víst á, at okkum tørvar eitt sunnari, eitt meiri kappingarført og eitt meira virkið vinnulív, sum ikki bara dúvar uppá almennan stuðul. Vit meina eisini, at krøv eiga at setast til tað almenna. Og skal samfelagið alt til at spara í ringum tíðum, so verða vit sjálvsagt eisini noydd til at hyggja at tí stóra almenna sektorinum.

MEN tað, sum vit hava brúkt ár til at bygt upp, tað skulu so ikki nakrir ódugnaligir og stuttskygdur politikkarar sleppa at bróta niður. Tað verður

dýrari fyrri okkum í longdini, um vit ikki ansa okkum, tá vit skulu til at pilka við eitt nú skúlaverk og heilsuverk. Vit kunnu ikki skera meira enn eitt vist. Hesa sannroynd mugu okkara politikkarar ikki gloyma.

TAÐ eru tey, sum siga, at kreppuna eiga teir privat, sum hava skuldarbundið okkum til útlendið og fyrri at teir og vinnulívshjólina hjá ávisum persónum skulu kunna mæla framhaldandi, so verður bara ein umleggjng gjørd av figgjarorkuni í samfelagnum, soleiðis at tað sum vit skerja í heilsu- og skúlaverkinum, tað endar alt í einum botleysum holi, sum eitur eitt ikki kappingarført og alment stuðlað vinnulív.

TAÐ er neyvan nakar ivi um, at vit við rimuligari stovnsrøkt og við eini miðvisari góðskeyting og við okkara tífeingi høvdu fingið nógv meira til okkum øll, bæði til tann einstaka og samfelagið sum heild.

HESUM veruleika lata mangir av okkara politikarum og vinnulívsmonnum og tað serliga samgongumonnum eyguni aftur fyrri. Tá er nógv lættari at brúka kreftirnar til at leggja eftir almennum stovnum so sum Fiskirannsóknarstovni. Sjálvt stjórnarblaðið er farið í hernað móti hesum stovni, og tað er einki nýtt. Fiskirannsóknarstovan er ivaleyst tann stovnur, ið eigur heiðurin av, at vit enn hóðra so dánt. Tað er hann, sum stingur úr í kortið, tá vit skulu finna nýggjar fiskileiðir, tað er hann, sum ávarar okkum, tá tað sansar at hjá fiskastovnunum, ja tað var forrestin hann, sum var við til at leggja grundarlagið til alivinnuna á sinni og

soleiðis kundu vit hildið fram. Sami stovnur hevur aftur og aftur ávarað okkara politikkarar og vinnulívsmonn ikki at fiska stovnarar niður, men eingin vil lurta, tvørturímóti fáa fólkini har arbeida aftur og aftur av at vita. Og hvør er tað, sum stendur fyrri hesum niðugðingarárbeiði, eingin annar enn tann føroyski fólkaflokkurin. Lesið stjórnarblaðið.

LATIÐ okkum royna at byggja upp heldur enn at bróta niður, serliga í hesum tíðum, har neyðugt er, at vit øll standa saman og finna nýggjar mátar. Bara við sparingum og skerjingum á tí almenna økinum koma vit ikki langt. Tvørturímóti so eru avleiðingar stórar: telja vit natúrliga fólkavøksturin við - so er um 2% av øllum føroyingum rýmdir av landinum í eitt ár, um 3 fólk um dagin eru farin kanska med alla. Útlutningurin er minkaður 100 mió. í 90 dagar, løngjaldingarnar 100 mió í 150 dagar og soleiðis kundu vit hildið fram.

VIT mugu til at finna ljósloftar - til at bróta upp úr nýggjum. Skal komandi ættarliði verða lív lagað á hesum klettum, og skal nakar vera at taka við eftir okkum, so mugu vit stimbra og menna vinnulívið. Stóru partur av tí er lamið og verður neyvan frískt afur. Tí er at byrja av nýggjum. So fátæksligar eru hesir klettir og hatta okkara land nú heldur ikki, at tað ikki skulu vera vónir fyrri eini fjóðveginum 47.000, sum eigur heimins reinsasta sjógv og nokur av ríkastu havøkjunum til fisk í heiminum.

jamú

Aldursmark á flakavirkjum

Fólk frá Arbeidseftirlitinum hava verið kringbyggjarar og vitjað flakavirki, har m.a. ein uppgáva var at meta um, hvørji arbeidstól vóru vandamikil fyrri ungfolk at arbeiða við.

Arbeidseftirlitið hevur sett 17 ára aldursmark fyrri ungfolk, sum arbeiða við vandamiklum tólum á flakavirki og øðrum fiskavirkjum, stendur í nýggjastu útgávuni av blaðnum »Trygd og Trivni«, sum Arbeidseftirlitið gevur út.

Á føroysku flakavirkjunum er í dag hópur av maskinum, sum kunnu metast at vera vandamiklar. Arbeidseftirlitið sendi í mars 1988 út umfarsskriv til øll flakavirki í landinum, við ásetan av 18 ára aldursmarki fyrri fólk, ið passa kutarar og farsmaskinur. Henda áheitan var send út orsakað av fleiri stórum vanlukkum.

ið vóru hendar í arbeiði við júst hesar maskinur.

Eftir hetta hevur Arbeidseftirlitið javnan fingið fyrispurningar frá virkjunum um hvussu vorðið er við aldursmarki fyrri aðrar vandamiklar maskinur, og hevur eisini verið vitandi um at virkini sjálvi hava sett aldursmark fyrri aðrar maskinur, t.d. avhøvdarar. Við hes-

um í huga hevur Arbeidseftirlitið mett tað neyðugt at fáa greiðar og einsljoðandi reglur fyrri maskinur á øllum virkjunum í landinum.

Í hesum sambandi hava ergoterapeuturin og arbeiðslæknin á Arbeidseftirlitinum vitjað øll virki í landinum, fyrri at meta um vandan við hvørjari einstakari maskinu.

Sum heild kann sigast, at tær elstu maskinurnar eru tær, ið minst eru vardar og tí tær vandamiklastu. Tað er týðuligt, at framleiðararnir í stórri og stórri mun eru farnir at hugsa um trygdina. Flestu maskinur hava nú fingið neyðavbrótara, eru avskermaðar o.s.fr. Tó er tað soleiðis, at við flestu maskinur er enn møgulegt at koma til skaða um illa vil til, her verður serliga hugsað um ung fólk, ið vit vanligja siga eru meira gáløysin og ikki ansa sær so væl sum tey meira tilkomnu.

Vandamiklu maskinurnar á flakavirkjunum eru í hovuðsheitum:

- Avhøvdarar
- Flakamaskinur
- Flekmaskinur
- Skræðlarar

- Kutarar
- Farsmaskinur

Umframt hesar eru eisini aðrar maskinur av ymiskum slag, t.d. kvarnir, serligar maskinur í sambandi við góðskeyting, royking o.s.fr.

Avhøvdararnir hava í fyrsta umfari verið mettir sum tær mest vandamiklu maskinurnar, her er serliga talan um Baader 417, 421 og 427, har møguleikin fyrri at gerast fastur og koma fyrri knivarnar er størstur — og visir tað seg eisini at av og á rýkur onkur handski. Somuleiðis er neyðavbrótarastongin á 421 og 427 so mikið stutt, at tað ber til at koma til knivarnar utan at koma í samband við avbrótarin.

Flakamaskinurnar eru

ymiskar, alt eftir aldri — tær nýggjaru eru sum heild betur vardar, meðan t.d. Baader 188 er nógvuliga opin omaná. Á Baader 189 er neyðavbrótarastongin soleiðis skapað, at tað ber til at fara inn til knivarnar utan at koma í samband við avbrótarin, somuleiðis sum hon lættliga kann skúgvast til vikis.

Viðvíkjandi skræðlarunum, ið hava elvt til fleiri vanlukkur higartil, so mugu hesir við núverandi verndartilokum metast at vera rættlaga tryggir — tó so, at ofta vóru vit varug við at lokið kundi lyftast upp til eini 60°, áðrenn avbrótarin sló frá.

Við hesum í huga hevur Arbeidseftirlitið á fundi í juni 90 avgjørt at seta eitt

Framhald á síðu 19